

แบบรายงานผล

การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

รอบที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานศึกษาธิการภาค 15

นโยบายการตรวจฯ : การลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

10. ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

10.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 15 มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานผู้เรียน เรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn) ทุกสังกัด โดยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนในระดับเทคนิค โดยมุ่งเน้นการผลิตและการพัฒนากำลังคนในสาขาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน จัดให้มีการเชื่อมโยงหลักสูตรของสายอาชีวศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ มีการอบรมอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ เพิ่มสมรรถนะ ให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป และสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเน้นในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้, ชุมนุม, ชมรม ส่งเสริมประสบการณ์การผ่านร้านค้า/สหกรณ์ ภายในโรงเรียน โดยนักเรียนจะได้รับเป็นค่าจ้าง, เงินปันผล หรือเก็บรวบรวมไว้เพื่อพานักเรียนที่จะจบการศึกษาไปทัศนศึกษาต่างจังหวัด และยังร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ห้องเรียนอาชีพ และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้น ส่วนสถานศึกษาในสังกัดกรมสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน ต่อยอดอาชีพจากคนในชุมชน บางแห่งพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชน มีการจัดกิจกรรมอาชีพในชุมชนตามรูปแบบกลุ่มสนใจ

10.2 ผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายฯ ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

1) การพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษา เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 15 มีการดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และดำเนินโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. ดำเนินการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อประสานงานและดำเนินการบ่มเพาะกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนประสานงานในการจัดหาที่ปรึกษาธุรกิจ เป็นที่ปรึกษาด้านบัญชี ให้แก่กลุ่มเป้าหมายและหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย

2. ดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทั้งในสถานศึกษาและรูปแบบ Online เพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน เช่น การทำแยมลูกหม่อนไหม การแปรรูปปลาตุก การเปิดร้านกาแฟ การเปิดร้านค้าและสหกรณ์ของสถานศึกษา การดำเนินโครงการอาชีพะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนรับการสอบวัดมาตรฐานฝีมือแรงงาน

3. ดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ เช่น โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการและการเขียนแผนธุรกิจ โครงการศึกษาดูงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ สร้างแบรนด์ในยุคดิจิทัล การเขียนแผนธุรกิจ เป็นต้น

4. ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ห้องเรียนอาชีพ และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้น

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนเสริมทักษะอาชีพ พัฒนทักษะอาชีพเดิม และทักษะการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ เกิดทักษะประยุกต์ใช้ในชีวิต รวมทั้งหารายได้ระหว่างเรียน โดยพัฒนาสมรรถนะอาชีพให้แก่ผู้เรียนผ่านโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ห้องเรียนอาชีพ และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้น โดยจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนและตลาดแรงงาน และมีการดำเนินโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษามัธยมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

สถานศึกษาในสังกัดกรมสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตรอาชีพตามความต้องการของผู้เรียนมีการจัดกิจกรรมอาชีพในชุมชน รูปแบบกลุ่มสนใจ ชั้นเรียนวิชาชีพ อาทิ อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างแอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริม ให้แก่ครอบครัว ต่อยอดอาชีพเดิมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ มีการจัดหาทุนให้นักเรียน เช่น สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดหาทุนโครงการทุนการศึกษาเพื่อเด็กสถานะยากลำบากในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือ และโครงการ Learning Coin “อ่านมา ได้มาก” “เรียนดี มีรายได้” ลดภาระผู้ปกครอง โดยมีผู้ได้รับทุนทั้งหมด 958 ทุนๆ ละ 5,000 บาท รวมเป็นจำนวนเงิน 4,790,000 บาท ซึ่งผู้ได้รับทุนได้นำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

2) การแสวงหาเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 15 มีการแสวงหาเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ โดย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีเครือข่ายสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ทั้งสถานประกอบการภายในพื้นที่ และภายนอกพื้นที่ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสถานศึกษาบางแห่งมีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีทุกสาขาวิชา 100% ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในส่วนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแสวงหาเครือข่าย จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ในพื้นที่เพื่อร่วมจัดการเรียนการสอนในการเพิ่มและพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้กับนักเรียน และร่วมกับสำนักงานจังหวัด ดำเนินโครงการ “เพิ่มทักษะด้านอาชีพของนักเรียนครอบครัวยากจน ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ” เพื่อผลักดันเข้าสู่ตลาดแรงงานต่อไป

10.3 ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. ผู้รับทุนบางรายยังไม่เข้าใจ วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจวัตถุประสงค์โครงการให้กับผู้เรียนที่ได้รับทุน	1. ผู้เรียนสามารถนำทุนการศึกษาที่ได้รับไปต่อยอดหรือพัฒนาชีวิตได้อย่างเต็มที่
2. ผู้รับทุนบางรายยังไม่มี ทักษะการนำทุนบางส่วนไปต่อยอดฝึกประกอบอาชีพ	2. ครูแนะแนวทักษะการนำทุนไปต่อยอดอาชีพให้กับผู้เรียน	
3. งบประมาณที่ได้รับในการจัดสรรเงินทุนการศึกษาลำช้า		
4. นักเรียนนักศึกษาบางคนยังไม่มีเป้าหมายชัดเจนในการเป็นผู้ประกอบการ	4. ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อต่าง ๆ ในด้านอาชีพการเป็นผู้ประกอบการ ค้นหาตัวเอง	4. นักเรียน นักศึกษา มีจุดหมายของการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต
5. สถานประกอบการอาจไม่มีความเข้าใจการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี รวมไปถึงการสนับสนุนทรัพยากรให้กับสถานศึกษา	5. ดำเนินการประชุม และจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	5. ความร่วมมือที่ดีระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา
6. ผู้เรียนยังขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการฝึกงานหรือการทำงานในบางทักษะ	6. จัดฝึกอบรมและการฝึกทักษะพื้นฐานก่อนการฝึกงานให้กับผู้เรียน	6. ผู้เรียนมีทักษะจำเป็นต่อการฝึกงานเพิ่มขึ้น และมีโอกาสใน

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		การหางานทำหลักจากสำเร็จการศึกษา
7. กฎหมายแรงงานไม่รองรับนักเรียนทำงาน อายุต่ำกว่า 18 ปี	7. พัฒนาทักษะอาชีพที่มีการรับรองสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพรองรับ	-
8. งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ	-	-
9. ขาดบุคลากร/วิทยากรที่ให้ความรู้ทักษะอาชีพ	-	-
10. ปัญหาด้านการตลาด ไม่มีสถานที่ให้นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย	-	-

10.4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญของนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการห้องเรียนพิเศษ แผนการเรียนที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครอง
2. การบริหารจัดการที่ดี การชี้แจงสร้างความเข้าใจระหว่าง สกร.จังหวัด สกร.อำเภอ และผู้ได้รับทุน รวมถึงการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง
3. การประสานงานทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในการเป็นที่เลี้ยงให้กับนักเรียน และสถานประกอบการในการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาทวิภาคี
4. เขตพื้นที่ร่วมกับสถานศึกษา กำหนดแผนการดำเนินงาน จัดทำโครงการที่สร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและการแนะแนวการศึกษาต่อเพื่ออาชีพ จัดทำหลักสูตรบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชาเพื่อสร้างฐานความรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปประกอบการตัดสินใจศึกษาและเลือกสายอาชีพการทำงาน
5. การกำหนดจุดเน้นที่ชัดเจนในการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำ โดยเชื่อมโยงทุกโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์การสร้างอาชีพและการทำงาน
6. ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทั้งความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งได้ส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจ แนะนำ สนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาให้สถานศึกษายกระดับเป็นกลุ่มต้นแบบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ หรือเป็นแบบอย่างที่ดีได้
7. การมีเครือข่ายที่ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำ โดยมีการทำ MOU กับหน่วยงาน สถานประกอบการ ในการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับผู้เรียน

10.5 ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระยะสั้นหรือการเตรียมความพร้อมของนักเรียนสู่เส้นทางอาชีพ จะต้องเรียนอย่างมีเป้าหมาย และต้องมีการฝึกทักษะอย่างต่อเนื่อง เมื่อเรียนแล้วต้องสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณ เทคโนโลยี และบุคลากร สนับสนุนในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้ประกอบอาชีพน สถานประกอบการ ตามความถนัดความสนใจ

3. ควรพัฒนาข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการให้มีความชัดเจน

4. ควรมีการสร้างเครือข่ายภายนอก ที่มีองค์ความรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง มาเป็นวิทยากรให้กับผู้เรียนมากขึ้น